

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

Електронне видання

**НАВЧАЛЬНО - МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
з навчальної дисципліни
«ПРОФЕСІЯ НОТАРІУСА ТА
ОРГАНІЗАЦІЯНОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»
для студентів заочної форми навчання**

**Харків
2026**

Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Професія нотаріуса та організація нотаріальної діяльності» для студентів заочної форми навчання/ Уклад.: В.В. Баранкова, Я.Л. Коломієць – Х.: Нац. юрид. універ. України, 2026. – 35 с.

Укладачі: В.В. Баранкова

Я.Л. Коломієць

1. ВСТУП

Навчальна дисципліна «Професія нотаріуса та організація нотаріальної діяльності» включає поняття про нотаріат та нотаріальну діяльність, організаційні засади нотаріальної діяльності в Україні, принципи нотаріальної діяльності, співвідношення судової та нотаріальної юрисдикції, висвітлення практичних аспектів судового розгляду справ, пов'язаних із вчиненням нотаріальної діяльності.

Вивчення курсу передбачає засвоєння студентами основних категорій та інститутів нотаріального права, оволодіння навичками тлумачення правових норм та практичного їх застосування.

У результаті опанування навчальної дисципліни «Професія нотаріуса та організація нотаріальної діяльності» студенти повинні:

- **знати** стан основних питань унормування нотаріату та нотаріальної діяльності; визначні правові характеристики інституту нотаріату як органу безспірної цивільної юрисдикції; сутність основних категорій нотаріату і нотаріального права; ознаки нотаріальної діяльності як різновиду правозастосовчої діяльності; джерела нотаріального права та їх структуру; організаційні засади функціонування інституту нотаріату; правовий статус нотаріуса та інших нотаріальних органів; правила визначення нотаріальної юрисдикції; практику застосування нотаріального законодавства;

- **уміти** правильно тлумачити та застосовувати норми нотаріального права; здійснювати окремі процесуальні дії у межах нотаріального провадження; визначати склад осіб у судових справах, пов'язаних із вчиненням нотаріальних дій та їх процесуальний статус; визначати процесуальний статус нотаріуса у справах, пов'язаних із вчиненням нотаріальних дій; складати ділову документацію та вести діловодство.

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри цивільної
юстиції та адвокатури
(протокол № 4 від 25.12.2025р.)

2.ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРОФЕСІЯ НОТАРІУСА ТА ОРГАНІЗАЦІЯНОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Частина 1. Нотаріат як орган безспірної цивільної юрисдикції

Виникнення та розвиток нотаріату. Сучасні системи нотаріату. Нотаріат в Західній Європі. Виникнення та розвиток нотаріату в Україні. Англосаксонський нотаріат. Нотаріат класичного типу. Міжнародний союз нотаріату. Основні стандарти нотаріату класичного типу та їх відтворення у законодавстві України. Нотаріально посвідчені документи у правовому обороті. Правове врегулювання оплати нотаріальних дій. Нотаріат як інститут превентивного правосуддя.

Нотаріат у системі юстиції. Поняття нотаріату. Поняття нотаріальної діяльності. Завдання нотаріату. Функції нотаріату. Предмет нотаріальної діяльності. Розмежування судової та нотаріальної юрисдикції. Зміст нотаріальної діяльності. Відміна нотаріальної діяльності від інших сфер юридичної практики. Правова основа діяльності нотаріату. Законодавство про нотаріат. Джерела нотаріального права.

Професія нотаріуса та професійна етика. Основні риси професії нотаріуса. Професійні якості нотаріуса. Зміст професійної етики нотаріусів. Європейський кодекс нотаріальної етики. Кодекс професійної етики нотаріусів України. Етичні обов'язки нотаріуса.

Частина II. Організаційні засади функціонування нотаріату в Україні

Організація державної та приватної нотаріальної діяльності. Порядок наділення нотаріуса повноваженнями. Вимоги до нотаріуса. Поняття нотаріального округу. Помічник нотаріуса. Вища кваліфікаційна комісія

нотаріату та порядок її роботи. Свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю. Присяга нотаріуса. Реєстрація приватної нотаріальної діяльності. Вимоги до робочого місця нотаріуса. Страхування цивільно-правової відповідальності приватного нотаріуса. Заміщення нотаріуса. Контроль за нотаріальною діяльністю. Обмеження у праві вчинення нотаріальних дій. Права нотаріуса. Обов'язки нотаріуса. Гарантії нотаріальної діяльності. Анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю. Нотаріальне діловодство. Професійне самоврядування нотаріусів. Державні нотаріальні контори і державні нотаріальні архіви. Приватна нотаріальна діяльність. Правовий статус приватного нотаріуса.

Система та компетенція нотаріальних органів. Органи та особи, які вчинюють нотаріальні дії. Повноваження щодо вчинення нотаріальних дій. Нотаріальні дії, що вчиняють нотаріуси. Нотаріальні дії, що вчиняються у державних нотаріальних архівах. Нотаріальні дії, що вчиняються посадовими особами органів місцевого самоврядування. Нотаріальні дії, що вчинюються консульськими установами України. Заповіти та довіреності, прирівнювані до нотаріально посвідчених.

Принципи нотаріальної діяльності. Поняття та класифікація принципів нотаріальної діяльності. Принцип законності. Принцип обґрунтованості нотаріальних актів. Принцип державної мови нотаріального діловодства. Принцип диспозитивності. Принцип безпосередності. Принцип нотаріальної таємниці. Принцип сприяння фізичним та юридичним особам у реалізації їх прав. Принцип державного регулювання нотаріальної діяльності. Принцип доступності нотаріальної форми охорони та захисту прав.

Державне регулювання нотаріальної діяльності. Здійснення контролю за організацією нотаріальної діяльності. Проведення перевірок організації нотаріату.

3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Світові системи нотаріату та нотаріат України (колоквиум)

1. Історія виникнення та розвитку нотаріату
2. Сучасні світові системи нотаріату та їх порівняльна характеристика
3. Класичний (латинський) нотаріат та його визначальні риси
4. Відтворення правових стандартів класичної системи нотаріату в нотаріальному законодавстві України
5. Міжнародний союз нотаріату

Тема 2. Нотаріат у системі юстиції

Завдання 1

Тишкевич О. звернувся до Черняхівського районного суду Житомирської області з позовом до Васильчук про зобов'язання вчинити дії, обґрунтувавши його наступними обставинами. 6 лютого 2025 р. померла його мати, яка за життя склала заповіт про те, що все належне їй майно заповідає позивачу та відповідачу по справі. Однак, позивач не має можливості оформити своє право на спадщину у нотаріуса у зв'язку з тим, що відповідачка не надає нотаріусу та йому свідоцтва про право власності на спадкове майно. У зв'язку із цим позивач просив суд зобов'язати відповідачку надати йому вказане свідоцтво і відшкодувати моральну шкоду, спричинену діями відповідачки.

Відповідачка позов не визнала, мотивуючи свої заперечення тим, що у спадковій справі є належним чином засвідчена копія свідоцтва про право власності на спадкове майно і для позивача не існує перешкод в оформленні свого права власності на нього. Крім того, нотаріус не відмовляв позивачу у видачі свідоцтва про право власності на спадкове майно.

*Яким має бути рішення суду? За якими правилами розмежується
судова та нотаріальна юрисдикція?*

Завдання 2

Полоскун звернувся до суду з позовом до Чабанівської сільської ради про визначення додаткового строку для подання заяви про прийняття спадщини та визнання права власності на спадкове майно.

В обґрунтування позовних вимог позивач зазначив, що після смерті його матері він є єдиним спадкоємцем за заповітом. Через необізнаність у законодавстві позивач пропустив строк для подання заяви про прийняття спадщини, і тому нотаріус відмовив йому у видачі свідоцтва про право на спадщину. Позивач вважав, що, подавши заяву до сільської ради про прийняття спадщини, він вчинив усі необхідні дії для оформлення спадщини. Розглянувши матеріали справи, суд визнав причини пропуску строку для подання заяви про прийняття спадщини поважними і вирішив: позов задовольнити; визначити Полоскуну додатковий строк на подання заяви про прийняття спадщини; визнати за Полоскуном право власності на спадкове майно у складі 1/6 частини житлового будинку з надвірними спорудами.

Чи є законним таке рішення суду? Складіть мотивувальну та резолютивну частини рішення у цій справі.

Завдання 3

Крутько звернувся до Ізмаїльського міськрайонного суду Одеської області з позовом до приватного нотаріуса Ізмаїльського районного нотаріального округу Одеської області Проскуріної про відшкодування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної їй незаконними діями.

В обґрунтування позову позивач зазначав, що 2 березня 2020 р. нотаріус Проскуріна посвідчила заповіт Гренкіної, за змістом якого все належне їй майно заповідалося Крутько, а саме: (квартира у м. Ізмаїл загальною площею 120 кв.м, приватний будинок загальною площею

250 кв.м). У зв'язку із хворобою спадкодавиці, вказаний заповіт був складений та підписаний заповідачкою за місцем її проживання в м. Ізмаїлі в присутності двох свідків та посвідчений нотаріусом Ізмаїльського районного нотаріального округу Проскуріною. 18 серпня 2021 р. Гренкіна померла, будь-яких інших заповітів не залишала.

Рішенням Ізмаїльського міськрайонного суду від 29.09.2022 р. був задоволений позов Бабкіної (рідної сестри Гренкіної) та встановлено нікчемність заповіту Гренкіної у зв'язку з тим, що приватний нотаріус Проскуріна як нотаріус районного нотаріального округу не мала права вчиняти дії на виїзді в м. Ізмаїл, тобто за межами свого нотаріального округу.

Позивач вважав, що в результаті незаконних дій приватного нотаріуса Проскуріної він був позбавлений спадкового майна приблизною вартістю шість мільйонів гривень.

Розглянувши справу, суд вважав доведеним, що позбавлення права на спадщину через нікчемність заповіту зумовлене саме помилкою нотаріуса при вчиненні нотаріальної дії, і це спричинило відповідачеві матеріальну шкоду, а тому в цій частині позовні вимоги підлягають задоволенню.

При цьому суд зазначив, що відшкодуванню підлягає сума, на яку застрахована нотаріус Проскуріна. На день ухвалення рішення ця сума відповідно до ст. 28 Закону «Про нотаріат» складала чотири мільйони сімсот двадцять три тисячі гривень (мінімальний розмір страхової суми становив тисячу мінімальних розмірів заробітної плати).

На цій підставі суд вирішив: позов Крутька задовольнити частково; стягнути з приватного нотаріуса Проскуріної на користь позивача чотири мільйони сімсот двадцять три тисячі гривень як відшкодування матеріальної шкоди; у задоволенні вимог щодо відшкодування моральної шкоди відмовити у зв'язку з їх недоведеністю.

Чи законним є рішення суду? Визначте правила гарантування відповідальності нотаріуса.

Завдання 4

Шохін звернувся з позовом до нотаріуса Колядько про відшкодування матеріальної та моральної шкоди. Позов був обґрунтований наступними обставинами. 7 листопада 2021 р. нотаріусом Колядько був посвідчений договір купівлі-продажу квартири у м. Макіївка, за яким Шохін придбав квартиру у Патова за 600 000 грн. при укладенні договору Шохін попередив нотаріуса про те, що купує цю квартиру за свої особисті кошти, хоча і перебував на той час у зареєстрованому шлюбі з Кузнецовою. Відповідно нотаріус у текст договору включив п. 10 наступного змісту: «До відома продавця нотаріусом було доведено зміст заяви дружини покупця про те, що грошові кошти для придбання зазначеної у договорі квартири є його приватною власністю».

Рішенням суду від 22 грудня 2024 р. позивачеві Шохіну відмовлено у задоволенні його вимог до Кузнецової про визнання квартири його особистою власністю. Рішенням цього ж суду від 25 червня 2024 р. було розірвано шлюб між Шохіним та Кузнецовою і розподілено майно, яке є спільною сумісною власністю подружжя, зокрема, і вищезазначену квартиру, та визнано за ним і за його колишньою дружиною право власності по 1/2 частини квартири.

Виходячи з цього, позивач стверджував, що фактично був позбавлений належної йому власності з вини нотаріуса, адже він не відібрав від Кузнецової письмової заяви про те що, кошти на придбання квартири є особистою власністю позивача. Саме відсутність такої заяви зумовила в подальшому відповідний зміст рішень суду, якими дружина Шохіна була визнана співвласником квартири.

Яким має бути рішення суду? Яке доказове значення має зміст нотаріально посвідченого договору?

Завдання 5

До нотаріуса звернулося подружжя Шинкаренко з проханням надати роз'яснення щодо можливостей реалізації намірів передати право власності на будинок, що був придбаний ними під час перебування у зареєстрованому шлюбі, їх спільним дітям від цього шлюбу Ігорю (10 років) та Ірині (15 років). Подружжя повідомило, що кожен з них має інших дітей від попередніх шлюбів, але вони хочуть, щоб право власності на будинок перейшло саме їх спільним дітям.

Сформулюйте відповідь нотаріуса. Яка функція інституту нотаріату реалізується у даному випадку?

Завдання 6

Шейко придбав земельну ділянку за договором купівлі – продажу, що був посвідчений приватним нотаріусом Громовим і укладений за участі Малярєнка С.П., який на підставі довіреності представляв свою дружину Малярєнку Г.М. – власницю цієї ділянки.

Через два місяці після нотаріального посвідчення цього договору до нотаріуса звернувся Шейко, заявивши, що Малярєнка Г.М. пред'являє до нього правові претензії внаслідок того, що чоловік не віддав їй гроші, отримані за продаж ділянки. У зв'язку з цим Малярєнка Г.М. має намір визнати договір купівлі-продажу недійсним.

Які роз'яснення має надати нотаріус? Які дії нотаріуса забезпечують законність даного договору?

Тема 3. Нотаріальне право

(колоквіум)

Питання для обговорення

1. Поняття та система нотаріального права.
2. Місце нотаріальних норм в системі права.
3. Судова практика пов'язана з нотаріальною діяльністю.
4. Застосування законодавства іноземних держав.

Тема 4. Професія нотаріуса: особливості правового статусу.

Питання для обговорення

1. Вимоги до нотаріуса.
2. Доступ до професії нотаріуса.
3. Вища кваліфікаційна комісія нотаріату та порядок її роботи.
4. Положення про порядок видачі свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю.
5. Правила професійної етики.
6. Порядок розгляду справ про порушення нотаріусом правил професійної етики

Завдання 1

Сніжко О. звернувся до Головного територіального управління юстиції Дніпропетровської області з проханням роз'яснити йому порядок реєстрації приватної нотаріальної діяльності.

Дайте ґрунтовну відповідь, визначивши порядок вступу на посаду нотаріуса.

Завдання 2

У вересні 2025 року громадянка України Гунько Т. звернулася до Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату (далі – ВККН) з метою отримання допуску до складання кваліфікаційного іспиту.

Надані нею документи свідчать, що вона є громадянкою України, у лютому 2019 року здобула ступінь магістра права в Національному

юридичному університеті імені Ярослава Мудрого, з 2015 року працювала на посаді секретаря судового засідання загального місцевого суду; з вересня 2021 року працює помічником приватного нотаріуса Н., має сертифікат, що підтверджує володіння державною мовою відповідного рівня.

Рішенням Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату № 2 від 01 жовтня 2025 року Гунько Т. було відмовлено у допуску до складання кваліфікаційного, оскільки її стаж роботи не відповідає вимогам статті 3 закону України «Про нотаріат», оскільки робота на посаді секретаря судового засідання не відноситься до стажу роботи у сфері права, який зараховується для допуску до іспиту.

Які вимоги закон встановлює до особи, яка може бути допущена до складання кваліфікаційного іспиту з нотаріату? Чи відповідає Гунько Т. зазначеним вимогам? Чи є правомірним рішення Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату про відмову у допуску? Чи має Гунько Т. право оскаржити рішення Комісії? Якщо так, то в якому порядку та до якого органу? * Якими іншими шляхами може бути підтверджена відповідність вимогам статті 3 закону України «Про нотаріат»?

Завдання 3

Приватним нотаріусом Вікторія Дерев'янка створена сторінка в соціальній мережі Instagram. На сторінці розміщена інформація про адресу робочого місця приватного нотаріуса, досвід роботи, кількість клієнтів, науковий ступінь та наукове звання. На сторінці також міститься інформація щодо особливостей вчинення різних нотаріальних дій. Також розміщені відгуки осіб, які звертались до нотаріуса.

Чи порушені нотаріусом правила професійної етики? Розкрийте порядок притягнення нотаріуса до відповідальності за порушення правил професійної етики.

Завдання 4

Голова регіонального відділення НПУ Одеської області неодноразово бачила, як приватний нотаріус А. виходив вранці з розважального клубу «ІТАКА». Голова регіонального відділення НПУ Одеської області з'ясувала, що на першому поверсі клубу працює казино. Охоронець казино повідомив, що приватний нотаріус А. періодично відвідує заклад. Голова РВ НПУ звернулась до Комісії з питань професійної етики нотаріусів з заявою про порушення державним нотаріусом правил професійної етики.

Чи законні дії Голови НПУ? Чи потрібно попереджати головне територіальне управління юстиції про дисциплінарний розгляд справи приватного нотаріуса ВККН? Чи було приватним нотаріусом порушені правила професійної етики.

Завдання 5

Завідуюча другої державної нотаріальної контори м. Херсона оголосила догану нотаріусу Коробці І. за повторне запізнення на роботу на 2 години. Коробка І. зазначила, що в той час, на який вона запізнилась, відвідувачів не було, тобто вчинення нотаріальних дій або додаткових послуг правового характеру ніхто не потребував на той час. Коробка І. зауважила, що усі справи у неї оформлені належним чином, скарг щодо виконання нею обов'язків нотаріуса від відвідувачів не було, перебувати в нотаріальній конторі в той час коли відсутні відвідувачі вона не бачить сенсу. Коробка І. написала скаргу до Головного територіального управління юстиції Херсонської області на дії завідуючої другої державної нотаріальної контори, просила догану скасувати, посилаючись на упередженне ставлення до неї завідуючої та неприязні стосунки між ними.

Визначте повноваження завідуючої державної нотаріальної контори. Чи мала завідуюча при даних обставинах виносити догану. Чи може Коробка І. сподіватися на зняття з неї догани. Ким встановлюється

Тема 5. Система та компетенція нотаріальних органів.

Питання для обговорення

1. Система нотаріальних органів
2. Помічник нотаріуса.
3. Права та обов'язки нотаріуса.
4. Зупинення та припинення приватної нотаріальної діяльності.
5. Анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю.
6. Заміщення приватного нотаріуса.
7. Перевірка нотаріальної діяльності
8. Нотаріальний округ
9. Професійне самоврядування нотаріусів

Завдання 1

Перебуваючи на лікуванні у Львівській міській лікарні № 3, Павлюк звернувся до головного лікаря цієї лікарні з проханням посвідчити факт його перебування у м. Львові, оскільки у м. Тернополі, де він проживав раніше, було відкрито судову справу про визнання його безвісно відсутнім. Головний лікар відмовився посвідчувати цей факт.

У якій спосіб Павлюк може досягти своєї мети? Визначте склад та повноваження нотаріальних органів в Україні.

Завдання 2

5 січня 2025 р. Кропотько С.І. звернулась до Ямпільського районного суду Сумської області області з позовом до Шакіна про визнання заповіту недійсним, посилаючись на наступні обставини. Після смерті її матері Кропотько У.П. у жовтні 2024 р. відкрилась спадщина на

належні спадкодавцю майно: земельну ділянку та майновий сертифікат. Під час оформлення спадкових прав з'ясувалося, що 15 лютого 2020 р. її матір склала заповіт на це майно на користь свого брата - Шакіна П.П., відповідача по справі. Позивачка просила визнати даний заповіт недійсним, оскільки він був посвідчений секретарем Імшанської селищної ради без належних повноважень.

Із матеріалів справи вбачається, що рішення виконавчого комітету Імшанської селищної ради про покладення на секретаря виконавчого комітету Поляк обов'язку щодо вчинення нотаріальних дій на території Імшанської селищної ради було ухвалено 29 квітня 2020 р.

Яке рішення має прийняти суд? Визначте компетенцію посадових осіб органів місцевого самоврядування щодо вчинення нотаріальних дій.

Завдання 3

До Черкаського обласного державного нотаріального архіву надійшов заповіт Каштанова Т.О. (адреса: м. Черкаси, вул. Літературна, б. 3, кв.25), посвідчений капітаном морського судна «Володимир Великий» Ткаченком Ю.Ю. При дослідженні заповіту державний нотаріус виявив відсутність дати посвідчення заповіту.

Визначте повноваження нотаріусів державного нотаріального архіву.

Які дії повинен вчинити державний нотаріус державного нотаріального архіву під час приймання на зберігання заповітів, що надійшли від посадових осіб зазначених у ст. 40 ЗУ «Про нотаріат»?

Завдання 4

Сіренко С. звернувся до суду з позовом до Сіренко О. про розірвання шлюбу. До позовної заяви представник позивача надав довіреність, посвідчену консулом посольства України в Королівстві Нідерланди Закалюжним, згідно з якою Сіренко С. уповноважував Зотова на представлення його інтересів в усіх державних органах, в тому числі в

загальних судах України, в апеляційних судах України, Верховному Суді України на всіх стадіях процесу. Ухвалою судді міськрайонного суду м. Лозової позов повернуто позивачеві на підставі п.1 ч. 4 ст. 185 ЦПК України. Повертаючи позов, суд першої інстанції виходив з того, що довіреність представника позивача Зотова не була легалізована у встановленому порядку, тобто не було здійснено консульську легалізацію офіційних документів, а відтак він не має повноважень на ведення справи.

Які органи входять до системи нотаріальних органів в Україні? За яких умов консульські установи можуть вчиняти нотаріальні дії і які саме? Якими нормативно-правовими актами регулюються повноваження консульських установ щодо вчинення нотаріальних дій? Що таке консульська легалізація офіційних документів? Чи потребує довіреність у даному випадку окремої консульської легалізації?

Завдання 5

Ягудін звернувся до Придніпровського районного суду м. Черкаси з позовом до нотаріуса Зарецької про визнання заповіту нікчемним. Свої позовні вимоги позивач обґрунтував тим, що 13 січня 2023 р. помер його батько, який 15 травня 2015 р. склав заповіт на його користь. Однак, коли Ягудін 16 березня 2023 р. звернувся до нотаріальної контори із заявою про прийняття спадщини, йому повідомили, що спадкову справу відкрито за заявою Юровського – рідного брата батька, який також звернувся із заявою про прийняття спадщини на підставі заповіту, складеного 22 листопада 2017 року.

Ягудін вважає, що заповіт на користь Юровського має бути визнаний недійсним з наступних підстав. Даний заповіт був посвідчений за місцем проживання заповідача, а саме у буд. 109 по вул. Вербовецького у м. Черкаси, тобто у Черкаському міському нотаріальному окрузі, нотаріусом Черкаського районного нотаріального округу Зарецькою. Крім того, у заповіті відсутній запис про місце його посвідчення.

Чи підлягають задоволенню вимоги Ягудіна? Що таке нотаріальний

округ? Які наслідки тягне за собою вчинення нотаріусом нотаріальних дій поза межами свого нотаріального округу? Які винятки з цього правила передбачені законом?

Завдання 6:

До Південно-Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції України надійшла скарга на дії приватного нотаріуса Дніпровського міського нотаріального округу Ковальова І.

У скарзі заявник зазначив, що 20 квітня 2024 року помер його батько — Григоренко А. Скаржник — Григоренко О. — своєчасно звернувся до нотаріуса із заявою про прийняття спадщини. Інші діти спадкодавця із заявами про прийняття спадщини до нотаріуса не зверталися.

У лютому 2025 року Григоренко О. отримав у нотаріуса свідоцтво про право на спадщину лише на $\frac{1}{2}$ частку квартири, що належала батькові. На запитання, кому належить інша частка квартири, якщо інші спадкоємці не подавали заяв про прийняття спадщини та на час відкриття спадщини з батьком ніхто не проживав, нотаріус відповіді не надав.

За результатами розгляду скарги Григоренка О. у діяльності приватного нотаріуса було проведено позапланову перевірку. За підсумками перевірки складено довідку, на підставі якої видано наказ Південно-Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції про зупинення нотаріальної діяльності приватного нотаріуса строком на два тижні.

У відповідь приватний нотаріус подав заперечення на дії управління Міністерства юстиції, у яких зазначив, що:

- п'ять місяців тому у нього вже проводилася планова комплексна перевірка, тому проведення позапланової перевірки він вважає безпідставним;
- під час позапланової перевірки за скаргою Григоренка О. вивчалися не лише матеріали спадкової справи Григоренка А., а здійснювалась

перевірка організації нотаріальної діяльності, ведення нотаріального діловодства та порядок вчинення нотаріальних дій по інших справах, що, на його думку, є втручанням у нотаріальну діяльність.

Чи правомірним є проведення позапланової перевірки в даному випадку? Чи має нотаріус право подавати заперечення на результати перевірки? Чи може нотаріус оскаржити наслідки перевірки, зокрема наказ про зупинення нотаріальної діяльності? Які види перевірок нотаріальної діяльності вам відомі? Що є об'єктом перевірки під час здійснення контролю.

Завдання 7

15 листопада 2024 року помер громадянин Козак Костянтин Іванович, 1960 року народження, який проживав у місті Львові. Після його смерті залишилося спадкове майно, до складу якого входили грошові кошти, розміщені на рахунках у АТ “Приватбанк”, а також квартира, що належала йому на праві приватної власності.

10 грудня 2024 року до державного нотаріуса Львівської державної нотаріальної контори із заявами про прийняття спадщини звернулися дружина померлого — Козак Ірина Михайлівна, та син — Козак Андрій Костянтинович.

У процесі ведення спадкової справи нотаріус повідомив АТ “Приватбанк” про смерть Козака Костянтина Івановича з метою отримання відомостей про наявність рахунків, вкладів та сум грошових коштів, що належали спадкодавцю.

13 січня 2025 року до нотаріуса надійшла заява АТ “Приватбанк” про стягнення коштів із спадкоємців для погашення заборгованості померлого за кредитним договором.

Після цього Козак Ірина та Козак Андрій звернулися до суду із позовом до нотаріуса про визнання дій нотаріуса такими, що порушують нотаріальну таємницю, та про відшкодування моральної шкоди, завданої розголошенням

відомостей, які, на їхню думку, становлять нотаріальну таємницю.

Чи підлягає інформація, яку нотаріус повідомив банку, охороні як нотаріальна таємниця відповідно до ст. 8 Закону України “Про нотаріат”?

Чи мав нотаріус правові підстави повідомляти банківську установу про факт смерті спадкодавця з метою отримання інформації про його рахунки та зобов’язання? Чи можна вважати дії нотаріуса порушенням вимог щодо збереження нотаріальної таємниці? Які наслідки може мати порушення нотаріусом нотаріальної таємниці (дисциплінарна, цивільно-правова, кримінальна відповідальність)? Проаналізуйте судову практику Верховного Суду або апеляційних судів України щодо випадків притягнення нотаріусів до відповідальності за розголошення нотаріальної таємниці. Які етичні стандарти професійної діяльності нотаріуса були порушені або могли бути порушені у даній ситуації?

Завдання 8

Приватний нотаріус Івано-Франківського міського нотаріального округу Луценко О. звернулась до суду з адміністративним позовом до Південно-Західного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Івано-Франківськ), про визнання протиправним та скасування наказу від 16.12.2021 №37/4 про припинення нотаріальної діяльності. Позов мотивований тим, що на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року її було обрано депутатом до складу місцевої ради м. Івано-Франківськ. Луценко О. посилається, що відповідно до закону України «Про нотаріат» це не є підставою для припинення нотаріальної діяльності, ця робота не є оплачуваною, а оскільки робота депутата міської ради носить сесійний характер, в неї буде можливість совміщати нотаріальну та депутатську діяльність.

Чи правомірний наказ Південно-Західного міжрегіонального управління Міністерства юстиції. Розкрийте підстави для припинення нотаріальної діяльності. Яке рішення повинен ухвалити суд. Розкрийте правила несумісництва з нотаріальною діяльністю.

Завдання 9

Приватний нотаріус Шполянського районного нотаріального округу Гарченко А. звернувся до Київського окружного адміністративного суду з позовом, в якому просив визнати протиправними дії Київського міжрегіонального управління МЮУ про визнання протиправним та скасування наказу від 26.07.2025 №135, визнання дій протиправними.

Вимоги позивача вмотивовані тим, що відповідачем була проведена позапланова перевірка нотаріальної діяльності. За результатами перевірки була складена Довідка про результати позапланової перевірки від 03.07.2025, видано Наказ від 08.07.2025 «Про результати проведеної позапланової перевірки». Даним наказом встановлено строк до 23.07.2025 для усунення виявлених недоліків та виконання рекомендацій визначених у Довідці про результати проведеної позапланової комплексної перевірки організації нотаріальної діяльності приватного нотаріуса. Нотаріус усунув недоліки, які були вказані в Наказі і направив лист до Київського міжрегіонального управління МЮУ щодо вчинених дій 22.07.2025.

Київським міжрегіональним управлінням МЮУ на підставі листа нотаріуса було встановлено, що не всі недоліки, які зазначені в Наказі були усунуті нотаріусом, тому 26.07.2025 направило Вищій кваліфікаційній комісії нотаріату при Міністерстві юстиції України Подання №4-24/711-21 від 26.07.2025 «Про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю приватного нотаріуса Гарченка А».

Чи правомірні дії Головного територіального управління юстиції у Черкаській області? Яке рішення має прийняти суд? Які підстави для анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю?

Завдання 10

У вересні 2024 р. Власик звернувся до Приморського районного суду

м. Маріуполя з позовом до співвідповідачів: приватного нотаріуса Гладкова, приватного нотаріуса Ющенка, ПАТ «Страхова компанія «Орадон», ПАТ Фінансова група «Страхові традиції» та Кротенка про визнання дій нотаріусів незаконними і відшкодування матеріальної і моральної шкоди.

Позов був обґрунтований наступними обставинами: 20 грудня 2023 р. приватний нотаріус Гладков посвідчив довіреність від імені Просюка, якою надавалося право Голобородьку приватизувати квартиру у м. Маріуполі з подальшим її відчуженням. При цьому Просюком представилася інша особа – Кротенко, пред'явивши підроблений паспорт, попередньо ним викрадений. Позивач вважає, що Гладков виявив недбалість, що полягала у порушенні ним вимог закону щодо встановлення особи, що звернулася за вчиненням нотаріальної дії. Після цього Голобородько продав зазначену квартиру позивачеві. При оформленні цього договору нотаріус Ющенко не перевіряв справжність підпису продавця у довіреності, також проявивши недбалість і порушивши вимоги закону на думку позивача.

Рішенням Приморського районного суду м. Маріуполя від 7 липня 2024 р. визнані недійсними довіреність від імені Просюка та зазначений договір купівлі-продажу. Позивач зазначав, що у зв'язку із цим квартири він позбавлений, а гроші за неї виплатив та ще сплачує кредит. На цій підставі позивач просив відшкодувати заподіяну йому діями відповідачів матеріальну та моральну шкоду.

Розглянувши справу, суд вирішив позов задовольнити частково, стягнути з Кротенка на користь позивача 157 520 грн. як відшкодування матеріальної та моральної шкоди, а у позові до інших відповідачів – відмовити.

Чи законне рішення суду? Визначте види та підстави відповідальності нотаріусів.

Тема 6. Принципи нотаріальної діяльності

Питання для обговорення

1. Поняття та система принципів нотаріального процесуального права.
2. Принцип законності та обґрунтованості у нотаріальній діяльності.

3. Принцип диспозитивності у нотаріальній діяльності.
4. Принцип дотримання таємниці вчинюваних нотаріальних дій.
5. Характеристика окремих принципів нотаріального процесуального права.

Завдання 1

До приватного нотаріуса Харківського міського нотаріального округу звернувся представник Пенсійного фонду з вимогою надати йому для огляду договори купівлі-продажу, які знаходяться у діловодстві нотаріуса. Мета, з якою буде проведено огляд документів, представник Пенсійного фонду не визначив, заявивши, що не зобов'язаний пояснювати такі причини.

Сформулюйте відповідь нотаріуса. Про дію якого принципу нотаріального процесу йдеться у даному випадку?

Завдання 2

Попова звернулася до Київського районного суду м. Харкова з позовом до Одинадцятої державної нотаріальної контори м. Харкова про визнання відмови у вчиненні нотаріальної дії незаконною та зобов'язання вчинити певну дію.

Позовні вимоги обґрунтовувалися наступними обставинами. Державний нотаріус Корольова відмовила їй у видачі свідоцтва про право на спадщину на квартиру, що залишилася після смерті Латукової. Відповідно до змісту складеного Латуковою за життя заповіту, посвідченого державним нотаріусом 20 січня 2017 р., єдиною спадкоємицею зазначеної квартири визначена її онука. Позивачка зазначала, що спадкодавиця дійсно не є її родичкою, але завжди називала її своєю онукою. Попова стверджувала, що відмова у видачі свідоцтва про право на спадщину є незаконною, оскільки заповіт складено на її користь.

Яким має бути рішення суду? В чому полягає дія принципу законності у нотаріальному процесі? Чи є порушення закону у діях нотаріуса Корольової?

Завдання 3

Крамаренко звернувся до суду із заявою про забезпечення доказів. Суд постановив ухвалу про витребування документів і направив її нотаріусу з

вимогою подати документи до суду. Нотаріус відмовився представити до суду зазначені документи, мотивуючи таку відмову тим, що позовна заява від Крамаренка до суду ще не надійшла.

Чи законні такі дії нотаріуса? Визначте зміст принципу дотримання нотаріальної таємниці у нотаріальному процесі.

Завдання 4

Петров та Сильченко звернулися до нотаріуса з проханням посвідчити договір про їх спільну діяльність, повідомивши, що Петров є фізичною особою підприємцем, а Сильченко є фізичною особою.

Нотаріус відмовив у посвідченні договору, мотивуючи свою відмову тим, що такий договір не підлягає обов'язковому нотаріальному посвідченню.

Чи законна відмова нотаріуса? Визначте зміст принципу диспозитивності у нотаріальному процесі.

Завдання 5

2 червня 2024 р. Яценко звернулася до Косівського районного суду Івано-Франківської області з позовом до нотаріуса Бойчука про визнання незаконними дій щодо відмови у видачі постанови про відмову у вчиненні нотаріальної дії та зобов'язання вчинити певні дії.

Під час судового розгляду судом було встановлено наступні обставини справи. 20 листопада 2023 р. до нотаріуса Бойчука надійшла письмова заява Яценко про вчинення нотаріальної дії, що не була підписана. 17 січня 2024 р. на адресу нотаріуса Бойчука надійшла заява Яценко про оформлення права власності на земельну ділянку, до якої було додано копію заповіту, копію архівного витягу із рішення виконавчого комітету. У зв'язку з цим Бойчук направив на адресу Яценко роз'яснення з проханням особисто відвідати нотаріальну контору та надати оригінали відповідних документів.

24 березня 2024 р. до нотаріальної контори Бойчука надійшло звернення позивача, в якому він підтвердив отримання роз'яснень нотаріуса та вимагав в

триденний термін оформити постанову про відмову у вчиненні нотаріальної дії із зазначенням порядку її оскарження. Підпис Яценко на цьому зверненні посвідчений не був. Цього ж дня Бойчук направив Яценко роз'яснення з проханням відвідати нотаріальну контору, маючи при собі документи, що підтверджують особу, а також оригінали документів, що підтверджують факт смерті спадкодавця, право власності спадкодавця на земельну ділянку, яку Яценко бажає отримати у спадщину. При цьому нотаріус зазначив, що під час відвідування, ознайомившись із наданими документами та встановивши особу заявника, прийме заяву та відповідно до вимог чинного законодавства обов'язково вирішить питання або про видачу свідоцтва про право на спадщину або про відмову у вчиненні такої нотаріальної дії. Отримавши таке роз'яснення нотаріуса та не з'явившись до нотаріальної контори, Яценко звернулася до суду зі вказаним позовом.

Складіть рішення у даній справі. Якими принципами нотаріального процесу мав керуватися нотаріус у даній ситуації?

Завдання 6

У травні 2022 р. Микитюк звернувся до Червоноармійського районного суду Житомирської області з позовом до нотаріуса Мосейчука про скасування постанови про відмову у вчиненні нотаріальної дії. Позов було обґрунтовано тим, що 31 січня 2022 р. Мосейчук відмовив йому у видачі свідоцтва про право на спадщину за законом після смерті його батька. Відмову нотаріус мотивував тим, що свідоцтво про право власності на житловий будинок, що переходить у спадок, видане 9 вересня 2014 р. виконкомом Новозаводської сільської ради Червоноармійського району, вже після смерті спадкодавця.

Рішенням Червоноармійського районного суду Житомирської області від 26 вересня 2022 р. у задоволенні позову відмовлено за безпідставністю.

В апеляційній скарзі Микитюк просив рішення скасувати та ухвалити нове рішення, яким задовольнити його позов, посилаючись на порушення норм матеріального та процесуального права та неповноту з'ясуванням обставин, що мають значення для справи.

Під час розгляду справи апеляційним судом було встановлено: даних про те, що свідоцтво про право власності на будинок було видано органом, який не мав повноважень вчиняти такі дії, у справі немає. У визначеному законом порядку зазначене свідоцтво недійсним не визнано, а рішення сільради про його видачу не скасовано.

Яким має бути рішення апеляційного суду? Якими принципами нотаріального процесу має керуватися нотаріус при розгляді даної нотаріальної справи?

Тема 5. Державне регулювання нотаріальної діяльності

Завдання 1

До Московського районного суду м. Харкова звернувся Сильченко із позовом до приватного нотаріуса Бозомляка (треті особи – Криворучко та Готня) про визнання незаконними дій нотаріуса щодо посвідчення іпотечногодоговору. В обґрунтування своїх вимог позивач зазначив, що нотаріусом посвідчено договір іпотеки, предметом якого є будинок та земельна ділянка. Іпотечне майно набувалося ним та Криворучко під час перебування у шлюбі та є спільним майном подружжя, однак нотаріус посвідчив договір без його письмової згоди, що є порушенням Порядку вчинення нотаріальних дій.

Крім того, відповідно до ст. 51 Закону «Про нотаріат» нотаріус у разі виникнення помилки при вчиненні нотаріальної дії або виявлення того, що дія не відповідає законодавству, має повідомити про виявлені факти сторін правочину для вжиття заходів щодо скасування нотаріальної дії, тому на підставі цієї норми позивач просив зобов'язати нотаріуса вжити заходи щодо скасування нотаріальної дії.

Чи правильно сформульовані позовні вимоги? Визначте предмет діяльності суду у даній судовій справі та проаналізуйте її суб'єктний склад. Охарактеризуйте різницю між вимогами про оскарження

незаконності нотаріальної дії та визнання недійсним нотаріально посвідченого правочину.

Завдання 2

Суворов звернувся до суду з позовом до приватного нотаріуса Черняхівського про скасування свідоцтва про придбання майна з прилюдних торгів, визначивши як третю особу, що не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору Булову.

Обґрунтовуючи позовну заяву, позивач зазначав, що 23 липня 2024 р. приватним нотаріусом Черняхівським було видано Буловій свідоцтво на право власності на нерухоме майно, яке належало позивачу і було реалізоване на прилюдних торгах арештованого майна. Вважаючи видачу такого документа нотаріальним посвідченням правочину, позивач стверджував, що нотаріус мав перевірити правовстановлювальні документи на майно та його статус (наявність або відсутність арешту, заборони відчуження) і відмовити у вчиненні такої нотаріальної дії за умови встановлення наявності заборони на відчуження такого майна.

Проаналізуйте суб'єктний склад зазначеної справи. Яким має бути зміст судового рішення у даній справі? Чи може нотаріус у даній справі заявити клопотання про заміну його як неналежного відповідача? Чи підлягає задоволенню таке клопотання нотаріуса?

Завдання 3

Христюк звернулася до суду з позовом до приватного нотаріуса Гулякіна, визначивши як третю особу Прутаєва, про визнання незаконною відмови нотаріуса у вчиненні виконавчого напису та зобов'язання вчинити певні дії.

Обґрунтовуючи свій позов, позивачка зазначала, що з метою добровільного врегулювання питання утримання дітей, що залишилися проживати із нею після розірвання шлюбу, між нею та колишнім чоловіком було укладено нотаріально посвідчений договір про сплату аліментів. У

грудні 2024 р. вона звернулася до нотаріуса із заявою про вчинення виконавчого напису у зв'язку із невиконанням боржником своїх зобов'язань. Однак нотаріус жодної відповіді на її заяву не надав, виконавчого напису не вчинив.

Дослідивши матеріали справи, суд задовольнив позов в частині зобов'язання нотаріуса вчинити виконавчий напис, а у частині визнання відмови незаконною – відмовив через те, що позивачка не надала суду постанови про відмову у вчиненні нотаріальної дії.

Які існують особливості у справах щодо оскарження (визнання таким, що не підлягає виконанню) виконавчого напису та відмови у вчиненні виконавчого напису? Яким мав би бути суб'єктний склад справи, якби боржник оспорував правильність вчинення виконавчого напису та вимагав визнати його таким, що не підлягає виконанню?

Завдання 4

Шевченківській районний суд м. Києва розглянув справу за позовом Тритятка до Горбунова та Котеленка за участю як третіх осіб Луцько, приватного нотаріуса Лисик і приватного нотаріуса Хасової про визнання недійсними договорів купівлі-продажу квартири, посвідчених відповідно 6 березня 2023 р.- приватним нотаріусом Лисик та 1 квітня 2023 р. – приватним нотаріусом Хасовою.

В судовому засіданні представник позивача в обґрунтування позову пояснила, що син позивачки пошкодив чужий автомобіль. У зв'язку із необхідністю повернення коштів син позичив гроші в сумі 100 000 гривень в Горбунова, який хотів мати гарантію повернення коштів, і тому було укладено договір купівлі-продажу квартири, що належала позивачці. Отже, договір купівлі-продажу, посвідчений приватним нотаріусом Лисик, було укладено на вкрай не вигідних умовах в зв'язку зі збігом тяжких обставин. Луцько (син позивачки) не повідомляв нотаріусу про укладання договору під впливом тяжких обставин, бо Горбунов без

укладання договору купівлі- продажу не давав коштів, а нотаріус не посвідчив би угоди. Пізніше Горбунов продав спірну квартиру Котеленко, і цей договір був посвідчений нотаріусом Хастовою.

Заслухавши сторін, вивчивши матеріали справи в повному обсязі, суд дійшов висновку про те, що позов не підлягає задоволенню. При цьому суд взяв до уваги, що згідно з п. 15 Договору купівлі-продажу квартири від 6 березня 2023 р. вбачається, що нотаріусом роз'яснювались сторонам правові наслідки зниження вартості відчужуваного майна.

Проаналізуйте наявність або відсутність підстав для залучення нотаріусів у даній справі як третіх осіб. Чи правильно визначений процесуальний статус нотаріусів у даній справі?

Завдання 5

Проаналізуйте можливість притягнення нотаріуса до участі як третьої особи, що не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, та як свідка у справах про:

- визнання недійсним свідоцтва про право на спадщину;
- усунення від спадкування;
- визнання недійсним заповіту;
- визнання виконавчого напису таким, що не підлягає виконанню;
- надання додаткового строку для прийняття спадщини.
- перерозподіл спадщини;
- встановлення факту родинних відносин;
- визнання недійсним договору купівлі-продажу.

4. Програмні питання з навчальної дисципліни «Професія нотаріуса та організація нотаріальної діяльності»

1. Поняття нотаріату
2. Сучасні системи нотаріату та їх порівняльна характеристика
3. Нотаріат англосаксонського типу
4. Нотаріат класичної школи
5. Відтворення правових стандартів нотаріату класичної школи у нотаріальному законодавстві України
6. Поняття та система нотаріального права
7. Джерела нотаріального права
8. Організація нотаріату в Україні
9. Органи та особи, які вчинюють нотаріальні дії
10. Організація роботи державних нотаріальних контор
11. Організація роботи державних нотаріальних архівів
12. Приватна нотаріальна діяльність
13. Нотаріальні дії, що вчиняють нотаріуси
14. Нотаріальні дії, що вчиняються в державних нотаріальних архівах
15. Нотаріальні дії, що вчиняються посадовими особами органів місцевого самоврядування
16. Нотаріальні дії, вчинювані консульськими установами
17. Заповіти і довіреності, прирівнювані до нотаріально посвідчених
18. Вимоги до нотаріуса
19. Порядок призначення на посаду і звільнення з посади державного нотаріуса
20. Помічник нотаріуса
21. Вища кваліфікаційна комісія нотаріату та порядок її роботи
22. Положення про порядок видачі свідоцтва про право заняття нотаріальною діяльністю
23. Реєстрація нотаріальної приватної діяльності
24. Правовий статус приватного нотаріуса
25. Права та обов'язки нотаріуса
26. Зупинення та припинення приватної нотаріальної діяльності
27. Заміщення приватного нотаріуса
28. Професійне самоврядування нотаріусів
29. Нотаріальна палата. Порядок її утворення та завдання
30. Поняття та зміст нотаріальної діяльності
31. Завдання нотаріальної діяльності
32. Предмет нотаріальної діяльності
33. Судова та нотаріальна цивільна юрисдикція
34. Функції нотаріальної діяльності
35. Нотаріат як інститут превентивного правосуддя
36. Відмінність нотаріальної діяльності від інших галузей юридичної практики

37. Присяга нотаріуса
38. Гарантії нотаріальної діяльності
39. Обмеження у праві вчинення нотаріальних дій
40. Поняття нотаріального округу
41. Нотаріальне діловодство
42. Перевірка організації державних нотаріальних контор та державних нотаріальних архівів
43. Оплата вчинюваних нотаріальних дій
44. Відповідальність державного нотаріуса
45. Реєстраційне посвідчення приватного нотаріуса
46. Вимоги до робочого місця (контори) приватного нотаріуса
47. Відповідальність приватного нотаріуса
48. Контроль за нотаріальною діяльністю: види, форми та суб'єкти
49. Заміщення приватного нотаріуса
50. Поняття та система принципів нотаріальної діяльності
51. Класифікація принципів нотаріальної діяльності
52. Принцип законності у нотаріальній діяльності
53. Принцип диспозитивності у нотаріальній діяльності
54. Принцип обґрунтованості нотаріальних актів
55. Принцип сприяння фізичним та юридичним особам у реалізації їх прав
56. Принцип дотримання таємниці вчинюваних нотаріальних дій
57. Принцип безпосередності у нотаріальній діяльності
58. Принцип державної мови нотаріального провадження
59. Принцип державного регулювання нотаріальної діяльності
60. Принцип доступності нотаріальної форми охорони та захисту цивільних прав

Список літератури для самостійної роботи

Основна література

1. Баранкова В.В. Правові засади функціонування латинського нотаріату та нотаріат України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2025. Випуск. 89. Частина 1. С. 273 - 283
2. Баранкова В.В. Вільний нотаріат: унормування статусу нотаріуса. Київський часопис права. 2025. № 2. С. 74 – 83
3. Комаров В. В., Баранкова В. В. Нотаріат : підручник. Харків : Право, 2019. 416 с.
4. Баранкова В. Судовий контроль за нотаріальною діяльністю. [International security studios: managerial, technical, legal, environmental, informative economic and psychological aspects](https://doi.org/10.5281/zenodo.15355023). ISAP. Research and Education, Lublin. 2025. 390 с., DOI 10.5281/zenodo.15355023, с. 6 – 30
5. Баранкова В.В. Функціонування системи суб'єктів нотаріальних процесуальних правовідносин / International collective monograph «Science and education in the third millennium: Information Technology, Education, Law, Psychology, Social Sphere, Management». Lublin, Polska. 2024. 607 с. , с. 369 - 392. <https://zenodo.org/records/11447811> Міжнародна колективна монографія «Наука та освіта у третьому тисячолітті: інформаційні технології, освіта, право, психологія, соціальна сфера, управління». Люблін. Польща. 2024. 607 с., С. 369 – 392
6. Баранкова В., Коломієць Я. Правила реалізації обов'язку дотримання нотаріальної таємниці. *Міжнародні студії безпеки: управлінські, економічні, технічні, правові, екологічні, інформаційні та психологічні аспекти*: міжнародна колективна монографія. Georgian Aviation University. Тбілісі, Грузія. 2023. С. 117–153.
7. Barankova V. Reasonableness of notarial acts as a component of ensuring standards of latin notaries: the experience of Ukraine. *Access to Justice in Eastern Europe*. Обґрунтованість нотаріальних актів як складова стандартів латинського нотаріату: досвід України. 2022. Vol. 1, Iss. 13. P. 178–192. DOI: <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-5.1-n000095>
8. Коломієць Я. Л. Правова природа та ефективність судового оскарження відмови у вчиненні нотаріальної дії. *Київський часопис права* №4. 2025. С. 48-56.
9. Курс цивільного процесу: підруч. / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 1352 с.
10. Коротюк О. В. Нотаріат в Україні : навч. посіб. Ірпінь : ОВК, 2023. 606 с.
11. Череватенко І. М. Поняття нотаріальної юрисдикції та її види //

Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Юридичні науки". — 2022. — № 11.

12. Чижмарь К.І., Павлова Л.М., Журавльов Д. Теоретико-правові основи нотаріату в Україні: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 200 с.

Додаткова література

1. Баранкова В.В. Особливості письмових доказів у нотаріальному провадженні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 5. С. 95 - 98
2. Баранкова В.В. Елементи доказування у цивільному судочинстві та нотаріальному провадженні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2024. № 83. С. 168 - 175
3. Баранкова В.В. Особливості засобів доказування у нотаріальному процесі. *Вчені записки Таврійського національного університету імені Вернадського*. Серія: *Юридичні науки*. Том 35 (74) № 3, 2024. С. 26 - 31.
4. Баранкова В.В. Особливості формування предмету доказування у нотаріальному процесі. *Право і суспільство*. 2024. № 3. С. 58 - 65.
5. Баранкова, В. (2024). Обов'язки доказування у нотаріальному провадженні. *Scientific Collection «InterConf+»*, (46(205), 173–190. <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.06.2024.020>, 19-20 червня 2024; Орлеан, Франція
6. Баранкова В.В. Нотаріальний процес як форма забезпечення превентивного захисту цивільних прав. *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2024. №2 (134). С. 7 – 25
7. Баранкова В.В. Нотаріус як суб'єкт нотаріального процесу. *Науковий вісник УжНУ*. Серія "Право". Випуск 76 (2). 2023 р. с. 127 - 134
8. Баранкова В.В. Сприяння суб'єктам нотаріального процесу у реалізації їх прав як форма надання правової допомоги. *«Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: *Юридичні науки*». Том 34 (73) № 2, 2023., с. 14 - 21 0,7 д.а. -
9. Баранкова В.В. Права та обов'язки нотаріуса. *Право і суспільство*. № 4. 2023. С. 45 – 52
10. Баранкова В. Принцип обґрунтованості нотаріальних актів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Юриспруденція». 2021. № 51. С. 88–91.
11. Баранкова В. Законність нотаріальних актів. *Право і суспільство*. 2021. № 4. С. 28–34.

12. Баранкова В. Витребовування відомостей і документів, необхідних для вчинення нотаріальної дії. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 7. С. 50–54.
13. Баранкова В. Цивільне судочинство і нотаріат. *Liber amicorum Вячеслав Комаров* / за ред.. Т. В. Комарової. Харків: Право, 2020. С. 993–1003.
14. Баранкова В. В. Процесуальні особливості справ щодо відшкодування шкоди, заподіяної нотаріусами. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4 (www.lsej.org.ua.)
15. Баранкова В. В. Предмет доказування у справах про відшкодування шкоди, заподіяної нотаріусами. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2020. № 1. С. 21–27.
16. Баранкова В. В. Судовий розгляд справ щодо відшкодування шкоди, заподіяної нотаріусами. *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2020. № 4. С. 109–124.
17. Гріненко О. О. Правовий статус консула при виконанні нотаріальної функції : наук.-практ. посіб. Київ, 2005. 352 с.
18. Долинська, М. Консульські установи як учасники українського нотаріального процесу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2019. № 22. С. 41–45.
19. Долинська М. С. Територіальна компетенція нотаріальних органів України як одна із головних засад здійснення нотаріального процесу в Україні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія: *Юридична*. 2018. Вип. 2. С. 107–115.
20. Коломієць Я. Л. Поняття «безспірність заборгованості» при вчиненні виконавчого напису нотаріусом у судовій практиці. *Науковий вісник публічного і приватного права. Збірник наукових праць*. Випуск 5. Київ: Науково-дослідний інститут публічного права, 2020. С. 71–78.
21. Коломієць Я. Л. Реалізація процесуальної складової принципу законності при вчиненні виконавчого напису нотаріусом. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 109–114.
22. Комаров В. В., Баранкова В. В. Нотаріат України та перспективи його розвитку. *Право України*. 2020. № 9. С. 43–61.
23. Коротюк О. В. Спадщина з іноземним елементом : практичний посібник. Київ: ОВК, 2023. 236 с.
24. Коротюк О. В. Нотаріат в умовах війни : практичний посібник. Київ: ОВК, 2022. 98 с.
25. Поповченко О. І. Енциклопедія захисту нотаріальної діяльності. Харків: ФО-П Лисяк Л.С., 2020. 448 с.

26. Череватенко І. М. Поняття нотаріальної юрисдикції та її види. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»*. 2022. № 11. С. 134–142.
27. Череватенко І. М. Принцип законності та обґрунтованості нотаріальних актів щодо посвідчення безспірних прав *Liber Amicorum Вячеслав Комаров* / за ред. Т. Комарової. Харків : Право, 2020. С. 1147–1156.
28. Чекіта В. Г. Правові засади вчинення нотаріальних дій консулом. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 1 (2). С. 157–162.
29. Шутенко О. В. Нотаріат та нотаріальні дії консульських установ: впровадження змін щодо діяльності консульських установ при здійсненні нотаріальних дій. *Journal «ScienceRise: Juridical Science»*. 2021. № 1(15). С.20–23.

Нормативно-правові акти

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини : ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 18.04.1961 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_048
2. Віденська конвенція про консульські зносини : ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 24.04.1963 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047#Text
3. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів : від 10.01.2002. № 995_082. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_082#Text
4. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Положення про дипломатичне представництво України за кордоном : Указ президента від 15 березня 2021 року № 99/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/99/2021#Text>
6. Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України : затв. наказом М-ва юстиції України, МЗС України від 27.12.2004 р. № 142/5/310. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-04#Text>
7. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.02. 2012 р. № 296/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
8. Правила ведення нотаріального діловодства : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.12.2010 р. № 3253/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-10#Text>
9. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>

10. Про дипломатичну службу : Закон України від 07.06.2018 № 2449-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text>
11. Про Консульський статут : Указ президента від 2 квітня 1994 року № 127/94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127/94#Text>
12. Про нотаріат : Закон України від 2.09.1993 р. № 3425-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>
13. Про приєднання до Конвенції, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів : Закон України від 10.01.2002. № 2933-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2933-14#Text>
14. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
15. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>
3. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
5. Офіційний веб-портал Європейського Союзу - <http://europa.eu/>
6. Офіційний веб-портал Міністерства закордонних справ України - <https://mfa.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри цивільної юстиції та адвокатури. URL: <http://https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=866>